

'Bespiegelingen' (4)

39 JAAR: DOOD & VERDRIET

"Je ouders hebben in Spanje een ernstig auto-ongeluk gekregen", kreeg ik als elfjarige te horen. Twee dagen later was er een andere onheilstijding. "Je vader is overleden en je moeder ligt in coma". Mijn ouders gingen altijd samen een maand op vakantie in het buitenland. Daarna gingen zij met ons nog eens twee weken in Nederland erop uit. Het ongeluk gebeurde dus op hun buitenlandse reis. Dat éne zinnetje "Je vader is overleden en je moeder ligt in coma" heeft diep ingrijpende gevolgen gehad voor mij, mijn broer en vijf zussen.

Ik herinner mij nog dat ik zei dat mijn moeder dan ook maar beter dood kon zijn.

Het ongeluk gebeurde op 31 mei 1961. Een 71-jarige man veroorzaakte een frontale botsing. Binnen enige tellen was de wereld voor de nabestaanden veranderd in een onherbergzaam oord.

Alle ogen van mijn medescholieren op het schoolplein waren twee dagen later op mij gericht. Zij wisten wat er gebeurd was, omdat het prominent in de regionale krant had gestaan. Ik voelde mij erg alleen en verlaten. Blijkbaar was de schoolleiding verlegen met de situatie, want van opvang was eigenlijk geen sprake. Wij gingen gewoon naar school en deden alsof er niks aan de hand was. Er vond een herdenkingsdienst plaats, terwijl mijn vaders stoffelijk overschot zich nog in Spanje bevond.

Die zomer werden wij uitbesteed aan allerlei ooms en tantes. Wij verbleven er zeven maanden, tot mijn moeder in voldoende mate was gerevalideerd. Zij lag meer dan twee maanden in coma, had een ernstige schedelbasisfractuur, een gebroken heup en haar tanden waren uit haar mond geslagen. Zij zat onder de littekens van slechte hechtingen. Haar geheugen was uiterst miniem. Zij herkende ons niet in haar ziekbed. Ik vond haar maar eng om te zien, in haar pyjama en met haar aangedane gelaat. Haar leven was verwoest, maar het onze niet minder.

De jaren erna waren een afschuwelijke tijd voor ons en voor haar. Door haar verdriet en haar gebrekkige geheugen kon mijn moeder geen leiding geven aan het gezin. En de kinderen wisten niet hoe zij uiting moesten geven aan hun verdriet. Rouwen, dat moet je leren. Maar ja, van wie? Het moest maar gauw over zijn, want door te huilen werd het er niet beter op. Zo ongeveer was destijds de gangbare opvatting. Het leven-van-alle-dag gaat toch immers gewoon door?

Twijfel en onzekerheid achtervolgden mij jarenlang. Leefde mijn vader voort in een andere gedaante? Soms meende ik van wel, vooral als het leven meer dan gemiddeld voorspoedig verliep. Dan weer was de tegenwind dermate groot, dat ik niet kon rekenen op zijn steun of niet herkennen.

En natuurlijk probeerde ik mijn leven in de hand te nemen. Maar ik miste elke dag de leiding en vertrouwde van vooral mijn vader. Want als kind wilde ik later worden als ware ik een exacte kopie van hem. Het heeft mij dan ook meer dan dertig jaar gekost om het 'ongeluk' te verwerken. Ik ben erdoor getekend, een beetje scheef gegroeid. Ik weet het, maar kan er nog maar weinig aan verhelpen. Een beetje 'zonderling' zal ik voor anderen altijd wel blijven. Maar ja, ook daaraan ben ik inmiddels wel gewend.

Het drama is nog steeds niet voorbij. Door de schedelbasisfractuur lijdt mijn moeder aan 'Alzheimer'. Tussen haar kinderen onderling is het nooit meer helemaal goed gekomen. Veel afstandelijkheid, ruzie en wantrouwen speelt er tussen hen.

Door huwelijk en gezin kreeg ik een late 'herkansing' op geluk. Daarin ervaar ik rust en geborgenheid. Bovendien is daardoor weer plaats voor oprecht geloof gekomen.

Een wereld van verschil kan er ontstaan voor de nabestaanden in enige luttele seconden als gevolg van een foutieve beslissing van een ander. Helaas ja, dat gebeurt dagelijks en wel nog steeds onnodig te vaak.

Lucas van der Hoeven

Samenspraak "14/11/ang. 2000
Protestanten keurde Dayer - Rye